

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 1957, sp. zn. Cz 229/57

Číslo: 112/1957

Právní věta:

Poškozený má voči škodcovi nárok na úhradu životných potrieb zvýšených v dôsledku bezmocnosti spôsobenej ublížením na zdraví. Túto náhradu možno prisúdiť aj vo forme peňažného dôchodku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.05.1957

Spisová značka: Cz 229/57

Číslo rozhodnutí: 112

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Pri železničnom nešťastí 3. marca 1953 utrpeli obidve žalobkyne ťažké zranenia.

Žalobkyňa Katarína O. uplatnila okrem iného nárok na náhradu škody z dôvodu bezmocnosti a potrebnosti obsluhy od 9. marca 1953 do 31. januára 1956. Za čas od 1. februára 1956 požadovala náhradu ušlého zárobku a náhradu z titulu bezmocnosti spolu 1000,- Kčs mesačne.

Ludový súd v Košiciach uznal Československý štát – československé štátne dráhy povinnými zaplatiť žalobkyni Kataríne O. 44.426,- Kčs ako aj rentu. Táto prisúdená suma pozostávala okrem iného aj z náhrady výdavkov z dôvodu telesnej bezmocnosti a potreby pomoci tretej osoby po 600,- Kčs mesačne.

Krajský súd v Košiciach zmenil na odvolanie oboch účastníkov rozsudok ľudového súdu tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyniam 65.331,- Kčs s prísl. V tejto prisúdenej sume priznal krajský súd žalobkyniam aj nárok na náhradu toho, že žalobkyňa Katarína O. je ochrnutá, nemôže vykonať najelementárnejšie potreby, ale má k tomu osobu na posluhovanie. Náhradu tú označil krajský súd ako príplatok za „bezmocnosť“ a určil ju v sume 400,- Kčs mesačne, teda za čas do vynesenia rozsudku, t. j. do 9. októbra 1956, 17.200,- Kčs. Pritom uviedol, že treba odpočítat čas, po ktorý bola žalobkyňa v nemocničnom ošetrovaní.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom, že uvedeným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach bol porušený zákon aj pokiaľ ním bolo rozhodnuté

o nároku Kataríny O. na náhradu za ušlý zárobok a o nároku označenom v rozsudku ako príplatok za bezmocnosť.

Odôvodnenie:

Odvolací súd nepriznal žalobkyni náhradu za ošetrovanie, ktorú nazýva príplatkom za bezmocnosť, vo forme renty do budúcnosti. V odôvodnení rozsudku však uviedol, že tento príplatok „je povinný žalovaný tiež platiť žalobkyni za predpokladu, že táto bude mať i naďalej posluhovačku“.

Toto odôvodnenie nie je v súlade so zamietnutím nároku na prisúdenie peňažného dôchodku do budúcnosti. Podmienka nároku požadovaná v tomto odôvodnení nemá podklad v zákone.

U človeka, ktorý je so svojimi potrebami odkázaný na obsluhu inou osobou, náleží táto obsluha k jeho životným potrebám. Je pravda, že v § 355 obč. zák. nie je úhrada osobných potrieb uvedená medzi položkami, ktoré sú tam vymenované. Obvykle si poškodený buď hradil tieto potreby zo svojho zárobku, ktorého zníženie mu má škodca nahradiť, buď boli hradené už pred úrazom z iného prameňa, v tom prípade sa však ublížením na zdraví nezmenilo nič na prameni úhrady osobných potrieb. Iná situácia je však tam, kde sa životné potreby v dôsledku ublíženia na zdraví zvýšia. Znenie § 355 obč. zák. nehovorí výslovne ani o prídavku za bezmocnosť. Toto ustanovenie totiž dopĺňa len všeobecnú zásadu § 354 obč. zák. o peňažnej náhrade skutočnej škody a toho, čo poškodenému ušlo. Vedľa odstránenia pochybnosti, že liečenie a ušlý zárobok ako aj zárobok uchádzajúci v budúcnosti sú tiež majetkovou škodou zdôrazňuje aj škody, ktoré nepostihujú priamo majetkovú sféru poškodeného. Ustanovenie § 355 teda nemá zužovať objem či spôsob náhrady ustanovený v § 354 obč. zák. Spojitosť zásad uvedených v § 354 potvrdzuje aj dôvodová zpráva k §§ 354 - 358 obč. zák. tým, že ako všeobecnú zásadu týchto ustanovení vyslovuje uvedenie do predošlého stavu alebo náhradu v peniazoch v takom rozsahu, aby boli vyvážené dôsledky plynúce z toho, že nemožno vykonať uvedenie do predošlého stavu. Prípadné nezrovnalosti a príkrostiti má zmierniť ustanovenie § 358 obč. zák.

Poškodený má tedy voči škodcovi nárok na úhradu zvýšených životných potrieb spôsobených škodcom.

Ani pri zvýšení životných potrieb poškodeného spôsobenom ublížením na zdraví nemôže škodca ťažiť z toho, že iná osoba, či už z útrpnosti, či z inej mravnej pohnútky poškodenému dočasne a bezplatne dobrovoľne pomáha. Túto pomoc neposkytuje v prospech škodcu.

Ustanovenie § 357 obč. zák. vylučuje náhradu v budúcnosti uchádzajúceho zárobku alebo v budúcnosti uchádzajúcej úhrady osobných potrieb iným spôsobom, než vo forme peňažného dôchodku. V tom je rozdiel od iných prípadov následkov prejavujúcich sa v budúcnosti, kde je vedľa náhrady vo forme renty prípustná tiež jednorazová náhrada, ako je tomu napr. pri zohyzdení. Škodca má poškodenej potrebné prostriedky k úhrade zvýšených životných potrieb poskytovať vopred. Poškodená nie je povinná vopred si zadovážiť prostriedky na úhradu osobných potrieb, ktoré má niesť osoba za škodu zodpovedná.